
Guía práctica de fiscalización dos OCEX

GPF-OCEX 4001: As fiscalizacións de cumprimento da legalidade e modelos de informes.

Referencia: ISSAI-ES 200, ISSAI-ES 400 e ISSAI-ES 4000, ISSAI 4100 e 4200

Documento elaborado pola Comisión Técnica dos OCEX e aprobado pola Conferencia de Presidentes da ASOCEX o 18 de novembro de 2015 (con corrección erros 17-05-2016)

I. Introducción

II. Elementos da fiscalización de cumprimento

- II.1 Obxectivo da fiscalización de cumprimento
- II.2 Características da fiscalización de cumprimento
- II.3 Diferentes perspectivas da fiscalización de cumprimento

III. Planificación dunha fiscalización de cumprimento

- III.1 Alcance da fiscalización
- III.2 Ámbito obxectivo da fiscalización, a materia fiscalizada
- III.3 Normativa e criterios obxectivos
- III.4 Coñecemento da entidade auditada e a súa contorna
- III.5 Comprensión do control interno da entidade auditada
- III.6 Materialidade
- III.7 Valoración de riscos
- III.8 Risco de fraude
- III.9 Planificación

IV. Execución dunha fiscalización de cumprimento e obtención de evidencia

V. Avaliación da evidencia e formación de conclusións

VI. Procedementos cando hai indicios de fraude e feitos delituosos

VII. Os informes de fiscalización de cumprimento

- VII.1 Formato e contido dos informes das fiscalizacións de cumprimento
- VII.2 Informes de seguridade limitada
- VII.3 Seguimento

ANEXO I Modelos de informe para fiscalizacións de cumprimento de legalidade

- Exemplo 1 Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión favorable
- Exemplo 2 Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións
- Exemplo 3 Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable
- Exemplo 4 Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con denegación ou abstención de opinión
- Exemplo 5 Informe de cumprimento de legalidade, con alcance limitado a unha área ou materia (de seguridade razoable) con opinión/conclusión favorable

ANEXO II Modelos de Informes de fiscalización de cumprimento asociada a unha financeira

- Exemplo 6 Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.
- Exemplo 7 Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións.
- Exemplo 8 Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con opinión desfavorable, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable.
- Exemplo 9 Informe con denegación ou abstención de opinión
- Exemplo 10 Informe de fiscalización financeira (seguridade razoable) e de cumprimento (con seguridade limitada) con opinión e conclusión favorable
- Exemplo 11 Informe de fiscalización financeira (seguridade razoable) con excepcións e de cumprimento (con seguridade limitada) con excepcións
- Exemplo 12 Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.

I. Introducción

1. A finalidade desta guía práctica de fiscalización é proporcionar un conxunto de normas e directrices para levar a cabo fiscalizacións de cumprimento, calquera que sexa o seu obxecto (cuantitativo ou cualitativo) ou alcance, podendo abordarse a través de diferentes enfoques de auditoría e formatos de informes. *(ISSAI-ES 400; P1)*
2. As fiscalizacións de cumprimento forman parte das competencias atribuídas aos OCEX. *(ISSAI-ES 400; P13)*
Dependendo das competencias que teñan asignadas e/ou do alcance do traballo, os OCEX poden realizar fiscalizacións conxuntas ou combinadas incorporando aspectos financeiros, de cumprimento e/ou de xestión. En tales casos, é necesario cumprir coas normas fundamentais para cada tipo de fiscalización. *(ISSAI-ES 400; P6)*
3. Nesta guía práctica integráronse as disposicións relevantes das ISSAI-ES 400 e 4000 e das ISSAI 4100 e 4200.

II. Elementos da fiscalización de cumprimento

II.1 Obxectivo da fiscalización de cumprimento

4. A fiscalización de cumprimento é unha verificación independente para determinar se unha entidade cumpre coas normas legais, regulamentarias, estatutarias e de procedemento aplicables identificadas como marco legal. As fiscalizacións de cumprimento lévanse a cabo avaliando se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras, e a información reflectida nos estados financeiros cumpren, en todos os aspectos significativos, coas normas que rexen á entidade auditada. *(ISSAI-ES 400; P9)*
5. O **obxectivo** da fiscalización de cumprimento realizada por un OCEX é verificar se as actividades das entidades públicas cumpren coa normativa aplicable, emitindo como resultado o correspondente informe. *(ISSAI-ES 400; P10)*

II.2 Características da fiscalización de cumprimento

6. O auditor leva a cabo procedementos para reducir ou xestionar o risco de presentar conclusións incorrectas, debendo recoñecer de forma expresa que, debido ás limitacións inherentes a todas as fiscalizacións, non se pode proporcionar unha seguridade absoluta sobre o cumprimento da legalidade por parte do ente fiscalizado. Na maioría dos casos, unha fiscalización de cumprimento non cubrirá todos os elementos do ámbito obxectivo e apoiarase en mostraxes cualitativas ou cuantitativas. *(ISSAI-ES 400; P36)*
7. A fiscalización de cumprimento poderá ter un obxecto máis ou menos amplo e proporcionará un grao de seguridade razoable ou limitada, en función dos obxectivos e alcance definidos, os procedementos de obtención de evidencia e o formato de informe. *(ISSAI-ES 400; P12)*
8. A fiscalización de cumprimento que leva a cabo obtendo un alto nivel de confianza incrementa a seguridade do destinatario na información proporcionada polo auditor. Existen dous niveis de seguridade:
  - a **seguridade razoable**, que indica que, en opinión do auditor, a entidade fiscalizada cumpre ou non, en todos os aspectos significativos, cos criterios establecidos; e
  - a **seguridade limitada**, que indica que nada chamou a atención do auditor para que considere que a entidade non cumpre co marco legal. *(ISSAI-ES 400; P37)*
9. Os informes poden variar entre opinións breves normalizadas e diferentes formatos de conclusións, presentados de maneira extensa ou breve. A fiscalización de cumprimento pode tratar sobre **a regularidade** (cumprimento da normativa vixente) ou sobre **a ética** (observancia dos principios xerais que rexen unha sa administración financeira e dos principios éticos e de comportamento recolleitos no código de conduta dos funcionarios públicos). *(ISSAI-ES 400; P10)*

10. As entidades públicas e os seus funcionarios son responsables de garantir os principios de transparencia, rendición de contas e boa xestión dos fondos públicos.

A fiscalización de cumprimento promove a **transparencia** mediante a presentación de informes independentes que se pronuncien sobre se a xestión dos recursos públicos desenvolveuse de conformidade coas normas e disposicións vixentes.

Contribúe a mellorar a **rendición de contas** ao informar sobre as desviacións e incumprimentos das disposicións vixentes, permitindo a adopción de medidas correctoras.

Promove a **boa xestión**, mediante a identificación das debilidades e desviacións respecto da normativa aplicable.

Adicionalmente, a fiscalización de cumprimento contribúe a mellorar estes principios ao valorar o risco de fraude e corrupción cando define os obxectivos da auditoría. *(ISSAI-ES 400; P14)*

II.3 Diferentes perspectivas da fiscalización de cumprimento

11. A fiscalización de cumprimento pode formar parte dunha auditoría máis ampla que inclúa outros aspectos, polo que pode combinarse con outros tipos de fiscalización; pódese falar de *:(ISSAI-ES 400; P17)*

- fiscalización de cumprimento independente da fiscalización de estados financeiros, ou
- fiscalización de regularidade que persiga os obxectivos de cumprimento e financeira, ou
- fiscalización conxunta de cumprimento e operativa

12. As disposicións normativas que se terán en consideración dependerán do obxectivo da fiscalización. *(ISSAI-ES 400; P19)*

- A fiscalización de cumprimento ten por finalidade verificar se a xestión económico financeira da entidade ou a actividade cumpre coas disposicións aplicables identificadas como marco legal, e céntrase na obtención de evidencia suficiente e adecuada relacionada co cumprimento do devandito marco legal. É dicir, calquera disposición ou normativa relacionada coa materia auditada pode ser significativa para a auditoría.
- A fiscalización de estados financeiros ten por obxecto emitir unha opinión sobre se os estados financeiros da entidade en cuestión preparáronse de conformidade cun marco normativo de información financeira aceptable e obter evidencia de auditoría suficiente e adecuada, relacionada coas normas que teñen un efecto directo e significativo sobre os devanditos estados. É dicir, só son relevantes aquelas normas que teñen un efecto directo e significativo sobre os estados financeiros.

13. As fiscalizacións de cumprimento poderán planificarse, executarse e recollese en informes independentes das fiscalizacións de estados financeiros e operativas.

14. Poden realizarse de forma regular ou ad hoc, constituíndo fiscalizacións concretas e claramente definidas, cada unha delas, sobre unha materia específica. *(ISSAI-ES 400; P21)*

III. Planificación dunha fiscalización de cumprimento

15. Os Principios fundamentais de fiscalización *(ISSAI-ES 100)* establecen que **os auditores deben planificar o seu traballo para garantir que a auditoría se desenvolva de maneira eficaz e eficiente.**

16. Os auditores deben planificar e levar a cabo a auditoría con escepticismo **profesional**¹ e exercer o seu xuízo profesional durante todo o seu proceso.

III.1 Alcance da fiscalización

17. O mandato legal dos OCEX esixe que o alcance dunha fiscalización de cumprimento no sector público sexa, en xeral, moito máis amplo que o previsto na NIA-ES 250. Debido ao seu potencial gran amplitude, os OCEX deben determinar na planificación o alcance da fiscalización de cumprimento.
18. O **alcance da fiscalización** é unha manifestación clara dos ámbitos subxectivo, obxectivo e temporal da fiscalización, dos obxectivos que se queira alcanzar e da amplitude e profundidade das probas de fiscalización a realizar. Na determinación do alcance da fiscalización teranse en conta o limiar de importancia relativa e o risco da fiscalización, e determinarase que normas serán revisadas e con que amplitude. A planificación da fiscalización incluírá todos os aspectos previstos no alcance. (ISSAI-ES 400; P46)

III.2 Ámbito obxectivo da fiscalización, a materia fiscalizada

19. A determinación do ámbito obxectivo da fiscalización de cumprimento (a materia fiscalizada) e a información sobre a mesma constitúe un dos primeiros pasos na planificación e execución dunha fiscalización de cumprimento. (ISSAI-ES 400; P47)

Pode referirse a actividades, operacións orzamentarias e financeiras ou outra información que se identifican no alcance da fiscalización. (ISSAI-ES 400; P29)

Por exemplo, pode referirse á contratación, a xestión das subvencións ou do persoal, etc.

20. O ámbito obxectivo da fiscalización dependerá das competencias dos OCEX, da normativa reguladora e dos obxectivos da auditoría, pode ser xeral ou específico. Algunhas materias son cuantitativas e con frecuencia poden medirse facilmente (por exemplo, os pagos que non cumpren certas condicións), mentres que outras son cualitativas e de natureza máis subxectiva (por exemplo, o comportamento ou observancia dos requirimentos de ética). (ISSAI-ES 400; P30)

Nalgúns casos a materia controlada estará fixada nunha disposición legal ou no mandato de auditoría, mentres que noutros casos a súa elección responde a unha decisión estratéxica da OCEX ou dos auditores do sector público. Na súa determinación, o auditor debe aplicar o seu xuízo e escepticismo profesional e considerar o limiar de importancia relativa e o risco.

---

¹ De acordo coa ISSAI-ES 400, parágrafo 39:

“Os termos "escepticismo profesional" e "xuízo profesional" son relevantes ao formular os requisitos relacionados coas decisións do auditor sobre o curso correcto dos traballos. Expresan a actitude do auditor, o cal debe incluír unha mente analítica e un cuestionamiento continuo.

O auditor debe aplicar o seu **xuízo profesional** en todas as etapas do proceso de auditoría. O concepto refírese á aplicación da súa capacitación, coñecemento e experiencia dentro do contexto outorgado polas normas de auditoría, de modo que poida tomar decisións fundamentadas sobre o procedemento apropiado a seguir dadas as circunstancias da auditoría.

O concepto de escepticismo **profesional** é fundamental en todas as auditorías. O auditor debe planificar e levar a cabo a auditoría cunha actitude de escepticismo profesional, recoñecendo que certas circunstancias poden provocar que a materia obxecto de análise se desvíe dos criterios. Unha actitude de escepticismo profesional significa que o auditor debe facer avaliacións críticas, cuestionándose se a evidencia obtida durante a auditoría é suficiente e adecuada.

O xuízo e o escepticismo profesional aplícanse a todo o proceso da auditoría de cumprimento para avaliar os elementos da auditoría, a materia obxecto de análise, os obxectivos sinalados, o alcance da auditoría, o risco, a materialidade e os procedementos da auditoría, os cales se utilizarán en resposta aos riscos definidos. Ambos conceptos tamén se usan na avaliación de evidencia e nos casos de incumprimento, ao elaborar o informe e ao determinar a forma, o contido e a frecuencia da comunicación ao longo da auditoría. Os requirimentos específicos para manter o xuízo e o escepticismo profesional na auditoría de cumprimento son a capacidade de analizar a estrutura e o contido da normativa como base para identificar os criterios adecuados ou as lagoas na lexislación, así como para aplicar os conceptos profesionais de auditoría no tratamento dos temas coñecidos e descoñecidos. O auditor debe ser capaz de avaliar diferentes tipos de evidencia de auditoría de acordo á súa orixe e importancia para o alcance da auditoría e o asunto examinado, e de avaliar a suficiencia e adecuación de toda a evidencia obtida durante a auditoría.”

21. A materia obxecto de análise debe ser identificable e avaliable en función de criterios apropiados. Debe ser de tal natureza que permita obter evidencia suficiente e adecuada para apoiar a conclusión, opinión ou informe de fiscalización. (ISSAI-ES 400; P47)
22. Cando a fiscalización lévase a cabo **conxuntamente** cunha auditoría de estados financeiros, a materia controlada está constituída xeralmente polas decisións e a xestión financeira en relación co uso dos fondos asignados e a execución do orzamento.

Dita fiscalización de cumprimento inclúe a revisión de se as actividades, as operacións financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros (a información sobre a materia controlada) resultan conformes coas normas aplicables (os criterios).

Véxanse tamén os apartados 20 e 21 da GPF-OCEX 1730.

III.3 Normativa e criterios obxectivos

23. As disposicións normativas son o elemento máis importante da fiscalización de cumprimento, xa que a estrutura e contido das normas conforman os criterios obxectivos da auditoría e, por tanto, son a base para a execución dos traballos de fiscalización. (ISSAI-ES 400; P24)

Poden incluír normas de rango variado que regulan a boa xestión financeira do sector público e a conduta dos funcionarios públicos. (ISSAI-ES 400; P25)

24. Debido á diversidade de normas aplicables, poderían existir disposicións suxeitas a interpretacións contraditorias. Ademais, as normas de desenvolvemento poden non ser coherentes cos requirimentos ou límites da lexislación básica ou mesmo poden existir lagoas lexislativas. Como resultado, para avaliar o cumprimento respecto do disposto nas normas aplicables no sector público, é necesario ter coñecemento suficiente da súa estrutura e contido á hora de determinar os obxectivos da fiscalización. (ISSAI-ES 400; P26)
25. Os **criterios** son os puntos de referencia ou parámetros cos que se contrasta o obxecto da fiscalización de maneira coherente e razoable. Sen o marco de referencia que provén os criterios adecuados, calquera conclusión está aberta a interpretación individual e posibles malentendidos. (ISSAI-ES 400; P27)
26. O auditor debe identificar os criterios utilizados para avaliar a evidencia de auditoría baseándose nas principais normas aplicables. A partir de devanditos criterios formulará os resultados e conclusións da fiscalización. (ISSAI-ES 400; P47)

Nas auditorías de cumprimento, a identificación destes criterios constitúe unha fase esencial do proceso de planificación.

27. Os criterios poden revestir carácter formal, como unha lei ou un regulamento, unha orde ministerial ou as estipulacións dun contrato ou de convenio; tamén poden ser menos formais (un código deontolóxico ou os principios que sustentan a ética) ou referirse a expectativas en canto ás prácticas consideradas aceptables no que se refire, por exemplo, a gastos de viaxe, invitacións ou gastos de representación á conta do erario público se os límites respecto diso non están fixados expresamente. (ISSAI-ES 400; P47)
28. Os criterios referiranse a cuestións que poidan incidir de modo significativo no obxectivo dunha auditoría concreta. (ISSAI 4200; P52)

Por conseguinte, ao levar a cabo unha fiscalización de cumprimento, os auditores do sector público determinarán que os criterios son adecuados e pertinentes con respecto á materia fiscalizada e os obxectivos da auditoría concreta que se está levando a cabo.

Unha vez fixados os criterios adecuados a partir das características enumeradas, será necesario "adaptalos na práctica" ás circunstancias particulares de cada fiscalización para poder chegar a conclusións válidas.

29. Para que sexan adecuados, os criterios da fiscalización de cumprimento deben ser relevantes, independentes, completos, obxectivos, comprensibles, comparables, aceptables e accesibles². (ISSAI-ES 400; P27)
30. No caso de que xurdisen dúbidas ao redor da correcta interpretación das leis, os regulamentos ou as normas aplicables, os auditores poderán consultar aos servizos xurídicos do OCEX e/ou tomar en consideración resolucións xudiciais anteriores³. (ISSAI 4200; P55)
31. Non obstante, cando a materia fiscalizada sexa a ética (ver parágrafo 9), os criterios resultarán máis difíciles de fixar xa que poden ser menos formais e incluír as expectativas dos cidadáns en canto á conduta e actuación dos funcionarios públicos, polo que os auditores do sector público deben mostrarse máis meticulosos nesta tarefa.

A necesidade de que os auditores do sector público identifiquen criterios adecuados non lles impide, se as circunstancias requireno, informar de actos contrarios ao que se considera unha conduta aceptable por parte dos funcionarios públicos, por exemplo, cando se identifique un abuso, tal como se define na GPF-OCEX 1240. (ISSAI 4200; P56)

32. Os auditores do sector público aseguraranse de que os criterios aplicables reflicten convenientemente os aspectos relevantes ou significativos da normativa fiscalizada. (ISSAI 4200; P58)

En casos esporádicos, cando a auditoría teña un alcance limitado e abarque só algunhas partes dunha lei ou un regulamento, este alcance **limitado** debe facerse constar claramente no informe do auditor.

33. En ocasións as disposicións legais poden adoecer de imprecisión, como sucede cando un acto lexislativo determina que as disposicións serán desenvolvidas polo organismo administrativo competente pero aínda non o foron. Nesas ocasións, os auditores do sector público expoñerán no seu informe cal é a súa interpretación do contido das disposicións pertinentes, ou que o alcance da auditoría foi limitado e as razóns desa limitación. Por exemplo, o informe pode sinalar que a falta de claridade da lexislación limitou os criterios de auditoría aplicados e que é necesario adoptar medidas correctivas. (ISSAI 4200; P59)
34. En moi contadas ocasións, os criterios poden resultar contraditorios, como sucede cando existe un conflito entre as distintas fontes normativas que non foi resolto polas autoridades administrativas ou xudiciais competentes. Nesas ocasións, é moi importante entender as intencións que subxacen aos criterios e identificar as consecuencias que puidesen derivarse dun conflito destas características. Pode ser necesario tamén detallar no informe do auditor exemplos de criterios contraditorios para que as autoridades competentes poidan tomar as medidas correctivas apropiadas. (ISSAI 4200; P60)

---

² Segundo a ISSAI 4100, parágrafo 44:

Relevantes	son criterios pertinentes, que responden de forma significativa ás esixencias de información e decisión dos destinatarios do informe de auditoría.
Independentes	son criterios fiables, que dan lugar a conclusións razoablemente coherentes como as que obtería outro auditor aplicando os mesmos criterios nas mesmas circunstancias.
Completos	son criterios suficientes para os fins da auditoría e que non omiten factores pertinentes; ademais son significativos e facilitan aos destinatarios unha visión práctica para ás súas exigencias de información e decisión.
Obxectivos	son criterios neutrais, que non responden a prexuízos do auditor ou da dirección da entidade auditada, o que significa que non poden ser tan informais que a avaliación do cumprimento resulte moi subxectiva e leve a outros auditores do sector público a alcanzar unha conclusión moi dispar.
Comprensibles	son criterios claros que permiten chegar a conclusións precisas e fáciles de entender polos destinatarios e que non dan pé a interpretacións amplamente diverxentes.
Comparables	son criterios coherentes cos empregados en traballos similares de outros ICEX e os utilizados en anteriores informes do OCEX.
Aceptables	son criterios que en principio poden admitir expertos independentes, as entidades fiscalizadas, o poder lexislativo, os medios de comunicación e a cidadanía en xeral. Por exemplo a xurisprudencia do Tribunal Supremo.
Accesibles	son criterios aos que poden acceder os destinatarios para entender a natureza do traballo de fiscalización realizado e o fundamento del informe.

³ Por exemplo, nunha fiscalización de contratación, ademais da xurisprudencia, será útil para fixar criterios, as resolucións do Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuais ou os informes das Xuntas Consultivas de Contratación.

III.4 Coñecemento da entidade auditada e a súa contorna

35. Os auditores deben coñecer a entidade auditada e a súa normativa reguladora.

A fiscalización de cumprimento pode referirse a calquera nivel dos gobernos nacional, autonómico e local. O auditor debe, polo tanto, estar familiarizado coa estrutura e funcionamento da entidade fiscalizada, así como cos seus procedementos. Este coñecemento será utilizado polo auditor para determinar o nivel de importancia relativa e na valoración do risco da fiscalización. (ISSAI-ES 400; P48)

III.5 Coñecemento do control interno da entidade auditada

36. Os auditores deben coñecer a contorna de control e o sistema de control interno implantado e considerar o seu grao de fiabilidade. (ISSAI-ES 400; P49)

A **contorna de control** é a cultura de honestidade e comportamento ético que proporciona a base do sistema de control interno que garante o cumprimento da normativa aplicable. Nunha fiscalización de cumprimento, a contorna de control, que se dirixe a lograr o cumprimento das disposicións legais e regulamentarias é de especial importancia.

Coñecer o control interno forma parte da comprensión da entidade e da materia controlada. Os Principios fundamentais de auditoría establecen que, ao executar unha auditoría, os auditores do sector público están obrigados a examinar e avaliar o grao de fiabilidade do control interno. Na fiscalización de cumprimento, esta obriga implica examinar e avaliar os controis que serven de apoio á dirección no cumprimento de leis e regulamentos.

37. Os tipos concretos de control a revisar dependerán do obxecto e da natureza e alcance da fiscalización de cumprimento de que se trate. Os auditores do sector público deben avaliar os controis internos e valorar o risco de que o sistema de control non preveña ou detecte incumprimentos significativos. O sistema de control interno dunha entidade pode incluír ademais controis para corrixir os actos de incumprimento detectados. (ISSAI 4200; P73)
38. Os auditores do sector público deberán adquirir a comprensión do control interno requirida polo obxectivo da auditoría e verificar mediante probas o funcionamento dos controis sobre os que teñen previsto apoiarse. A seguridade obtida grazas á avaliación do control interno axudará aos auditores para determinar o nivel de confianza e, por conseguinte, a extensión dos procedementos de auditoría que deben aplicar. (ISSAI 4200; P73)

III.6 Materialidade

39. Os auditores deben considerar o limiar de importancia relativa ou materialidade durante todo o proceso da fiscalización.

Determinar o limiar de importancia relativa, cuantitativa e cualitativamente, é unha cuestión de xuízo profesional, consistente na determinación do límite máximo tolerable de incorreccións que non se consideran relevantes a efectos dos resultados da fiscalización, en función dos obxectivos establecidos para a mesma. (ISSAI-ES 400; P43)

Na planificación establecerase, no seu caso, o limiar de importancia relativa que se considere apropiado, xa sexa en termos cuantitativos ou cualitativos. Nunha fiscalización de cumprimento o limiar de importancia relativa manterase en niveis baixos, de forma que se poidan poñer de manifesto incorreccións que, aínda que na súa contía poden non ser elevadas, constitúen incumprimentos da normativa.

40. A materialidade ou importancia relativa comprende factores tanto cuantitativos como cualitativos. Nunha fiscalización de cumprimento, a materialidade determinarase a efectos de: (ISSAI 4200; P75)
- a) Planificación
  - b) Avaliación da evidencia obtida e a repercusión dos actos de incumprimento detectados
  - c) Presentación dos resultados da fiscalización.

41. Os auditores do sector público planificarán e executarán a auditoría co fin de determinar se a información sobre a materia fiscalizada resulta conforme, en todos os aspectos significativos, cos criterios establecidos. *(ISSAI 4200; P76)*
42. Determinadas cuestións poden ser consideradas materiais a un nivel de valor ou incidencia que resulte inferior ao esixido con carácter xeral, por exemplo, en casos de : *(ISSAI 4200; P80)*
- a) Fraude.
  - b) Incumprimento ou comisión de actos ilícitos de carácter intencionado.
  - c) Presentación de información incorrecta ou incompleta á dirección, ao auditor ou ao poder lexislativo (ocultación).
  - d) Resistencia intencionada ás peticións de seguimento cursadas pola dirección, os organismos competentes ou os auditores.
  - e) Operacións ou actos realizados a propósito da falta de fundamento xurídico para realizalos.
43. Ao avaliar a evidencia obtida, a determinación da materialidade pode verse influenciada por factores cuantitativos como o número de persoas ou entidades afectadas pola materia controlada, ou os importes en xogo. Nalgúns casos, os factores cualitativos son máis importantes que os factores cuantitativos.
- A natureza, visibilidade e sensibilidade de determinados ámbitos temáticos ou materias fiscalizadas poden xogar o seu papel. Por exemplo, a importancia concedida á materia fiscalizada polos destinatarios, unha comisión de contas públicas ou outra comisión parlamentaria similar, poden influír na determinación da materialidade.
- As expectativas dos cidadáns e o interese público constitúen tamén factores cualitativos que poden incidir na determinación da materialidade polos auditores do sector público. *(ISSAI 4200; P82)*

III.7 Valoración de riscos

44. Os auditores deben considerar o risco de auditoría ao longo de toda a fiscalización, coa finalidade de reduci-lo a un nivel aceptable. *(ISSAI-ES 400; P42)*
- O risco de auditoría refírese ao risco de que o auditor exprese unha conclusión ou opinión sobre o cumprimento, inadecuada, dadas as circunstancias da fiscalización.
45. Os auditores deben realizar unha valoración de riscos para identificar os que se refiran a incumprimentos. *(ISSAI-ES 400; P50)*
- Tendo en conta o alcance e obxectivos da fiscalización, así como as características da entidade fiscalizada, o auditor debe realizar unha valoración de riscos para determinar a natureza, o momento de realización e a extensión dos procedementos de auditoría a levar a cabo.
- A identificación de riscos de incumprimento e o seu impacto potencial sobre os procedementos de auditoría débense ter en conta durante todo o proceso da fiscalización.
46. Os riscos e os factores que poden dar lugar aos mesmos variarán segundo a materia fiscalizada e as circunstancias da auditoría de que se trate. Polo xeral, os auditores do sector público considerarán os tres elementos do risco da auditoría (risco inherente, risco de control e risco de non detección) en relación coa materia controlada e a situación específica. Ademais, a probabilidade de que se produza un incumprimento e as consecuencias que iso podería carrexar teranse tamén en conta á hora de valorar os riscos. *(ISSAI 4200; P88)*
47. A valoración de riscos constitúe unha parte fundamental dunha auditoría de seguridade razoable. Debido ás súas limitacións inherentes, a fiscalización de cumprimento non proporciona seguridade absoluta de que servirá para detectar todos os casos de incumprimento. *(ISSAI 4200; P86)*

As limitacións inherentes son por exemplo:

- a) Discrecionalidade da dirección á hora de interpretar leis e regulamentos.
- b) Comisión de erros humanos.
- c) Deseño inadecuado ou funcionamento ineficaz dos sistemas.
- d) Elusión de controis.
- e) Ocultación ou retención de probas.

III.8 Risco de fraude

48. Os auditores deben considerar o risco de fraude. *(ISSAI-ES 400; P51)*

A fraude na auditoría de cumprimento relaciónase principalmente co abuso da autoridade pública, pero tamén coa presentación de informes fraudulentos en materia de cumprimento. Os casos de incumprimento do disposto nas normas poden consistir no uso indebido e deliberado da autoridade pública para obter un beneficio inapropiado.

O exercicio da autoridade pública inclúe decisións, omisións, traballo preparatorio, asesoramento, utilización da información e outros actos no servizo público.

Os beneficios inapropiados son vantaxes de natureza non económica ou económica obtidos mediante un acto intencionado dunha ou máis persoas a nivel directivo, dos encargados da xestión, dos empregados ou de terceiros.

Aínda cando a detección dunha fraude non é o principal obxectivo dunha fiscalización de cumprimento, os auditores deben incluír factores de risco de fraude nas súas avaliacións de risco e permanecer alertas aos sinais de fraude ao levar a cabo o seu traballo.

Se o auditor atopa casos de incumprimento que poidan ser indicativos de fraude, debe exercer a debida dilixencia profesional para non interferir con calquera proceso legal ou investigacións futuras.

49. Os auditores dos OCEX identificarán e valorarán o risco de fraude e obterán evidencia suficiente e apropiada en relación cos riscos de fraude detectados mediante a aplicación dos procedementos de auditoría previstos na **GPF-OCEX 1240**.

50. Os riscos de fraude e a avaliación da súa materialidade en relación coa fraude situaranse no contexto do alcance máis amplo que reviste a fiscalización do sector público. Como exemplo de ámbitos e situacións que poden xerar riscos de fraude no sector público cabe citar os seguintes: *(ISSAI 4200; P90)*

- a) Concesión de subvencións e beneficios a terceiros.
- b) Adxudicación de contratos públicos.
- c) Atribucións e actuación dos funcionarios públicos.
- d) Declaracións erróneas de resultados ou información que teñan carácter intencionado.
- e) Privatización de entidades públicas.

III.9 Planificación

51. O auditor debe planificar o seu traballo co fin de identificar os obxectivos da auditoría, o alcance e a metodoloxía para alcanzar tales obxectivos. *(ISSAI-ES 400; P52)*

Planificar a auditoría para garantir a súa execución eficaz implica un diálogo entre os integrantes do equipo de fiscalización e a formulación dunha estratexia e un plan de auditoría de carácter global.

A finalidade da estratexia de auditoría é determinar unha resposta eficaz aos riscos de incumprimento e as respostas previstas aos riscos específicos recolleranse no plan e os programas de auditoría.

Tanto a estratexia como o plan de auditoría deberán estar documentados por escrito.

A planificación non constitúe unha fase da auditoría separada das demais, senón un proceso continuo e iterativo. A estratexia e o plan de auditoría haberán de actualizarse cando sexa necesario durante todo o proceso.

52. Á hora de formular a estratexia global dunha fiscalización de cumprimento, os auditores do sector público deberán tomar en consideración os seguintes aspectos: *(ISSAI 4200; P68)*
- a) Os obxectivos, o alcance e a materia fiscalizada, os criterios e outras características da fiscalización de cumprimento, tendo en conta o mandato da OCEX e os elementos contidos na definición dunha fiscalización de cumprimento.
  - b) A comunicación de obrigas e obxectivos, así como a fixación do destinatario destas comunicacións e do momento e a modalidade en que deben facerse.
  - c) Factores importantes que poden influír na execución da auditoría.
  - d) A materialidade e a análise de riscos da auditoría.
  - e) A experiencia acumulada de auditorías anteriores ou relacionadas.
  - f) A composición do equipo de fiscalización e a asignación de tarefas dentro do mesmo, así como a necesidade no seu caso de contar coa axuda de expertos.
  - g) O calendario da auditoría.
53. Os auditores do sector público formularán un plan de auditoría para a fiscalización de cumprimento, que se baseará esencialmente na estratexia de auditoría e que consistirá no seguinte: *(ISSAI 4200; P69)*
- a) Unha descrición de criterios identificados en relación co alcance e as características da fiscalización de cumprimento e co marco legal, regulamentario ou orzamentario.
  - b) Unha descrición da natureza, o calendario e a extensión dos procedementos de análises de riscos que resulte suficiente para valorar os riscos de incumprimento en relación cos diversos criterios de auditoría.
  - c) Unha descrición da natureza, o calendario e a extensión dos procedementos de auditoría planeados en relación cos diversos criterios e a valoración de riscos da fiscalización.
54. Os procedementos planificados da fiscalización deben ser tales que respondan os riscos de incumprimento identificados. A natureza exacta e o calendario e extensión precisa dos procedementos de auditoría aplicables varían amplamente dunha fiscalización a outra. *(ISSAI 4200; P94)*

IV. Execución dunha fiscalización de cumprimento e obtención de evidencia

55. Os auditores deben obter evidencia de auditoría suficiente e adecuada para poder alcanzar conclusións razoables nas que basear a súa opinión⁴. *(ISSAI-ES 400; P53)*

Os procedementos da auditoría deben ser apropiados de acordo coas circunstancias da auditoría e adaptarse para poder obter evidencia suficiente e adecuada. A natureza e as fontes da evidencia de auditoría necesaria están determinadas polos criterios, a materia obxecto de análise e o alcance da

---

⁴ Segundo a ISSAI-ES 400:

“53. Os auditores deben obter evidencia de auditoría suficiente e adecuada para poder alcanzar conclusións razoables nas que basear a súa opinión⁴.

O auditor debe obter evidencia de auditoría suficiente e adecuada para establecer a base da súa conclusión ou ditame. A suficiencia é unha medida da cantidade de evidencia, mentres que a pertinencia relaciónase coa calidade da evidencia (a súa importancia, validez e fiabilidade). A cantidade da evidencia requirida depende do risco de auditoría (canto máis grande sexa o risco, é probable que se requira máis evidencia) e da calidade da mesma (canto maior sexa a calidade, menor evidencia requirirase). En consecuencia, a suficiencia e pertinencia da evidencia están interrelacionadas. Non obstante, unha maior cantidade de evidencia non compensa unha baixa calidade da mesma. A fiabilidade da evidencia está condicionada pola súa fonte e natureza, e depende das circunstancias específicas nas que se obtivo. O auditor debe considerar tanto a relevancia como a fiabilidade da información que se utilizará como evidencia da auditoría, e debe respectar a confidencialidade de toda a evidencia de auditoría e información recibida.”

auditoría. Dado que a materia obxecto de análise pode ser cualitativa ou cuantitativa, o auditor seleccionará os procedementos para obter evidencia de auditoría de natureza, tanto cuantitativa como cualitativa.

O auditor que realiza unha fiscalización de cumprimento, con frecuencia necesitará combinar e comparar a evidencia de diferentes fontes para satisfacer os requisitos de suficiencia e pertinencia.

56. Excepcionalmente pode resultar difícil ou excesivamente custoso, obter evidencia suficiente e adecuada para formar conclusións. Nesas ocasións, os auditores do sector público deben confrontar os custos de obter esa evidencia cos beneficios, así como as consecuencias derivadas dunha insuficiencia de probas para os obxectivos da auditoría e o informe do auditor.

Agora ben, a dificultade ou o custo non constitúen motivo suficiente por se mesmos para non aplicar os procedementos previstos para obter a evidencia cando non existen procedementos alternativos satisfactorios.

57. O proceso de recompilación de probas proseguirá ata que o auditor do sector público se mostre satisfeito con que existe evidencia suficiente e apropiada para fundamentar a súa conclusión. *(ISSAI 4200; P102)*

58. A evidencia de auditoría obtérase utilizando un abano de técnicas como as seguintes: *(ISSAI 4200; P104)*

- a) Observación.
- b) Inspección.
- c) Indagación.
- d) Repetición.
- e) Confirmación.
- f) Procedementos analíticos.

59. Os procedementos para recompilar probas agrúpanse normalmente en dúas categorías principais: *(ISSAI 4200; P105)*

- a) Probas de controis.
- b) Probas substantivas, como procedementos analíticos ou probas de detalles.

60. En moitos casos, a mostraxe será un instrumento de verificación para detectar actos de incumprimento das normas. O uso de técnicas de auditoría informáticas adoita ser útil e en moitos casos formará parte integrante das auditorías de cumprimento.

V. Avaliación da evidencia e formación de conclusións

61. Os auditores deben avaliar se se obtivo evidencia de auditoría suficiente e apropiada, e deben formular conclusións relevantes. *(ISSAI-ES 400; P54)*

Despois de completar a auditoría, o auditor debe revisar a evidencia para chegar a unha conclusión ou emitir un ditame, debe avaliar se a evidencia obtida é suficiente e adecuada como para reducir o risco de auditoría a un nivel aceptablemente baixo.

O proceso de avaliación require tomar en consideración tanto a evidencia que soporte como a que contradiga o informe, conclusión ou opinión de auditoría sobre o cumprimento ou incumprimento. Tamén inclúe consideracións sobre a **materialidade**⁵.

Se a evidencia que se obtén dunha fonte é inconsistente coa obtida doutra, ou se existen dúbidas sobre a fiabilidade da información que se utilizará como evidencia, o auditor debe determinar que modificacións ou ampliacións, aos procedementos de auditoría, resolverían a inconsistencia e dúbidas detectadas e considerarían as implicacións, se as houberse, para outros aspectos da fiscalización.

62. Ao concluír a auditoría, o auditor revisará a documentación da mesma para determinar se a materia obxecto de análise foi analizada de maneira suficiente e adecuada. Tamén debe definir se a valoración do risco e a determinación inicial de importancia relativa (materialidade) foron adecuadas á luz da evidencia recompilada, ou se é necesario revisalas. (ISSAI-ES 400; P54)

63. Despois de avaliar se a evidencia é suficiente e adecuada dado o nivel de seguridade da auditoría, o auditor debe considerar a mellor maneira de formular as conclusións. (ISSAI-ES 400; P54)

64. Debido ás limitacións inherentes a unha auditoría, non cabe esperar que os auditores do sector público detecten todos os actos de incumprimento.

A avaliación realizada polos auditores do sector público sobre cando se produciu unha desviación do cumprimento de importancia material deriva do seu xuízo profesional e comprende o exame do contexto das operacións ou problemas de que se trate, así como dos seus aspectos cuantitativo e cualitativo.

Manifestacións por escrito

65. Para levar a cabo a avaliación da evidencia e a formación de conclusións, poderán solicitarse **manifestacións por escrito** da dirección se se consideran necesarias, en vista das circunstancias, para sustentar a evidencia de auditoría obtida polos auditores do sector público.

Documentación

66. Os auditores deben preparar a documentación de auditoría suficiente. (ISSAI-ES 400; P44)

---

⁵ Teranse en conta unha serie de factores ao empregar o xuízo profesional para determinar se o incumprimento é **significativo**. Entre estes factores cabe citar os seguintes:

- A materialidade cuantitativa do incumprimento, xa que podería non ser razoable informar dun incumprimento que se refire a un importe reducido, salvo que sexa recorrente.
- Os importes analizados poderán ser monetarios ou medidos de forma cuantitativa como o número de cidadáns ou de entidades afectadas, os niveis de emisión de dióxido de carbono, os atrasos respecto do prazo establecido, etc.
- A xerarquía legal da norma vulnerada (un incumprimento dunha lei é máis grave que o incumprimento dunha resolución administrativa). O incumprimento dun principio xeral é máis importante que un incumprimento “ordinario”.
- Os obxectivos da fiscalización.
- As necesidades e expectativas do poder legislativo, os cidadáns e os demais destinatarios do informe de auditoría.
- A visibilidade e carácter sensible do programa en cuestión (por exemplo, se é obxecto de interese público significativo, se ten repercusións en cidadáns vulnerables, etc.).
- As circunstancias e a natureza do incumprimento.
- O grao de extensión/intensificación do incumprimento (non é o mesmo un incumprimento illado, que pode deberse a un erro, que un incumprimento sistemático e reiterado).
- As causas ou motivación tras o incumprimento. Un suceso accidental será tratado de forma diferente que un incumprimento voluntario e deliberado.
- Os posibles efectos e consecuencias do incumprimento.
- A claridade da situación. Por exemplo, un caso xuridicamente discutible, sobre o que se manteñen posturas xurídicas discrepantes entre a entidade e o auditor ou os servizos xurídicos do OCEX.
- Tamén debe distinguirse entre obrigas claramente establecidas na lei, de situacións nas que, non sendo obrigatorio determinado comportamento ou procedemento, resulta recomendable para mellorar a xestión da entidade.
- As accións correctivas que puidese adoptar a entidade para emendar o incumprimento detectado ou previr futuros incumprimentos.

A fiscalización debe estar adecuadamente documentada e dirixida a obter probas de fiscalización suficientes, pertinentes e fiables para fundamentar os resultados.

A documentación debe ser o suficientemente detallada para que un auditor experimentado, sen coñecemento previo da fiscalización, comprenda a relación entre a materia examinada, os criterios utilizados, o alcance da fiscalización, a valoración do risco realizada e a planificación da fiscalización, así como a natureza, a oportunidade, a extensión e os resultados dos procedementos realizados; a evidencia obtida para fundamentar os resultados; a análise dos asuntos significativos que requirisen un xuízo profesional, e as conclusións resultantes.

O auditor debe preparar a documentación relevante da fiscalización antes de elaborar a proposta de informe de fiscalización, e a ICEX conservaraa durante un período de tempo razoable.

Comunicación

67. Os auditores deben manter unha comunicación constante coa entidade fiscalizada en todas as etapas da fiscalización: durante a planificación inicial, durante a execución dos traballos e ata a presentación do informe. Calquera dificultade significativa que se presente durante a fiscalización, así como os casos de deficiencias importantes e irregularidades, deben ser comunicados aos xestores da entidade fiscalizada. Ademais, o auditor informará os responsables da entidade fiscalizada dos criterios de fiscalización utilizados. (ISSAI-ES 400; P45)

Unha boa comunicación coa entidade auditada durante todo o proceso de auditoría pode contribuír a que este resulte máis eficaz e construtivo.

VI. Procedementos cando haxa indicios de fraude ou de feitos delituosos

68. Cando se observaron feitos que permitan ser considerados indicios de fraude ou de actuacións delituosas, deberá aplicarse o previsto na GPF-OCEX 1240.

VII. Os informes de fiscalización

69. A elaboración dos informes constitúe unha parte esencial dunha fiscalización do sector público e implica a notificación de incorreccións e infraccións para que poidan adoptarse medidas correctivas e esixirse responsabilidades a quen estea obrigados a asumilas pola súa actuación. Neste sentido, os Principios fundamentais de fiscalización establecen que ao final de cada auditoría debe elaborarse un informe por escrito que poña de manifesto de forma adecuada os achados de auditoría⁶. (ISSAI 4200; P143)

70. Os auditores deben preparar un informe baseado nos principios de integridade, obxectividade, oportunidade e suxeito a un procedemento contraditorio. (ISSAI-ES 400; P55)

O principio de integridade require que o auditor considere toda a evidencia significativa da auditoría antes de emitir o seu informe.

O principio de obxectividade require que o auditor aplique o xuízo e escepticismo profesional para garantir que todos os feitos descritos nos informes sexan correctos, e que os resultados e conclusións preséntense de maneira equilibrada e ponderado.

O principio de oportunidade implica elaborar o informe no tempo debido.

O principio vinculado co proceso de alegacións implica verificar a exactitude dos feitos coa entidade auditada e incorporar as súas respostas, segundo corresponda.

Tanto na súa forma como no seu contido, o informe dunha fiscalización de cumprimento debe cumprir con todos estes principios.

---

⁶ Definición de achado segundo a ISSAI-ES 200 e a GPF-OCEX 1730:

Achado de auditoría: Os diferentes tipos de deficiencias, desviacións con respecto ao que debería ser ou esperarse ou incorreccións que puidesen detectarse en relación coa materia ou asunto obxecto de fiscalización. Pode tratarse de deficiencias nos controis internos; desviacións das normas contables e orzamentarias; incumprimento das disposicións legais, normativas, contratos ou acordos de subvención; fraude ou abuso.

71. O informe de fiscalización contén conclusións baseadas no traballo de auditoría realizado, podendo ofrecer, se se considera apropiado, recomendacións construtivas e prácticas para mellorar os procedementos. (ISSAI-ES 400; P55)

VII.1 Formato e contido dos informes das fiscalizacións de cumprimento

72. O formato do informe escrito variará segundo as circunstancias. Con todo, un certo grao de consistencia pode axudar aos seus destinatarios para entender o traballo de fiscalización realizado e as conclusións resultantes, así como a detectar circunstancias inusuais cando se produzan. (ISSAI 4200; P145)

73. Os informes de fiscalización de cumprimento poden adoptar distintos formatos, por exemplo: (ISSAI-ES 4000; P10)

- a) Informes breves ou extensos en función das necesidades dos destinatarios.
- b) Opinións respecto do cumprimento, que poden formar parte do informe do auditor sobre os estados financeiros, ou tratarse dun informe separado.
- c) Opinións nas que se declara que as actividades ou operacións que os auditores do Sector Público han observado na execución doutros traballos de auditoría levaron a cabo conforme ás normas.
- d) Informes sobre actos de incumprimento específicos.
- e) Informes nos que se comunica que os auditores non observaron, durante a fiscalización, actos de incumprimento.

74. Son numerosos os factores que poden influír no formato do informe dunha fiscalización de cumprimento e entre eles poden citarse, aínda que non de forma exhaustiva, o mandato da OCEX, as leis e os regulamentos aplicables, o obxectivo da fiscalización concreta, a práctica seguida habitualmente para a elaboración dos informes e a complexidade das cuestións tratadas. (ISSAI 4200; P146)

Así mesmo, o formato pode depender das esixencias dos destinatarios previstos, é dicir, de se o informe vai someterse ao poder lexislativo, aos responsables do goberno da entidade (o Pleno dun concello por exemplo) ou a outros interesados.

75. En función dos factores expostos, unha OCEX pode xulgar máis apropiado preparar un informe breve ou un informe extenso. (ISSAI 4200; P147)

Os informes extensos (denominados ás veces “informes especiais sobre unha fiscalización de cumprimento”) describen polo xeral con detalle os achados e conclusións de auditoría, coas súas posibles consecuencias e tamén recomendacións construtivas, mentres que os informes breves resultan máis condensados e caracterízanse en xeral por ter un formato máis harmonizado.

Cando a fiscalización de cumprimento lévase a cabo conxuntamente cunha auditoría de estados financeiros, a opinión sobre o cumprimento pode formar parte do informe de auditoría sobre os estados financeiros. Neses casos, a opinión sobre o cumprimento faise constar separadamente da opinión sobre os estados financeiros; véxase GPF-OCEX 1730.

76. Con independencia do seu formato, o informe debe estar **completo**, ser **preciso**, **obxectivo**, **concluínte e tan claro e conciso como a materia obxecto de análise permítalo**. Así mesmo, débense describir todas as limitacións ao alcance da auditoría. O informe debe manifestar claramente a relevancia dos criterios utilizados e o nivel de seguridade proporcionado. (ISSAI-ES 400; P55)

As conclusións deben ser unha manifestación clara, por escrito, da opinión sobre o cumprimento, con frecuencia adicional á opinión sobre os estados financeiros. Tamén pode expresarse como unha resposta máis elaborada ás preguntas específicas da auditoría.

Cando se presenta unha opinión, o auditor debe indicar se está ou non modificada baseándose na avaliación da materialidade e a xeneralización das incorreccións detectadas.

77. A continuación facilítase máis orientación sobre o formato e o contido dos informes. Para os efectos prácticos, os exemplos incluídos nos anexos a este documento refírense a informes breves. Debido á variedade e lonxitude dos informes extensos, non se incluíron exemplos concretos nesta guía. (ISSAI 4200; P148)

78. Os informes das auditorías de cumprimento, en xeral, deben incluír os seguintes elementos (aínda que non necesariamente no mesmo orde): (ISSAI 4200; P150)
1. Título.
  2. Destinatario.
  3. Introducción.
  4. Obxectivos e alcance da fiscalización, incluído o período de tempo cuberto.
  5. Identificación ou descrición da normativa aplicable.
  6. Criterios identificados.
  7. Responsabilidade do órgano de dirección / de goberno da Entidade en relación co cumprimento da legalidade.
  8. Responsabilidade do Órgano de Control Externo.
  9. Identificación das normas de auditoría aplicadas ao traballo efectuado.
  10. Resumo do traballo realizado / fundamento da opinión.
  11. Opinión / conclusións.
  12. Recomendacións (cando corresponda).
  13. Alegacións da entidade auditada.
  14. Data do informe.
  15. Sinatura.
79. Cando o mandato do OCEX estableza que os informes deben ter un formato distinto ao previsto nas presentes directrices, pode ser útil aplicar esta GPF-OCEX 4001 coas necesarias adaptacións a circunstancias concretas.
80. Seguidamente facilítase máis orientación sobre os elementos dun informe de fiscalización de cumprimento que requiren particular atención por parte dos auditores do sector público.

Criterios identificados

81. Os criterios empregados na avaliación da materia fiscalizada faranse constar no informe do auditor.
- Nunha fiscalización de cumprimento, os criterios poden diferir considerablemente dunha auditoría a outra, polo que hai que fixalos claramente no informe para que os destinatarios deste poidan entender a base sobre a que se sustentan o traballo e as conclusións dos auditores do sector público. No informe poderán incluírse os criterios directamente ou ben facerse referencia a eles se están contidos nunha manifestación da dirección ou noutra fonte facilmente accesible ou fiable. (ISSAI 4200; P152)
82. Cando os criterios non sexan facilmente identificables, ou teñan que derivarse das fontes pertinentes, deberán figurar expostos claramente na sección correspondente do informe do auditor. Cando os criterios sexan contraditorios, haberá que explicar a contradición e, na medida do posible, as consecuencias potenciais que iso pode ter e, cando corresponda, as necesarias recomendacións. (ISSAI 4200; P153)

Opinións e conclusións

83. Nunha auditoría de seguridade razoable, a conclusión expresárase claramente como unha declaración de garantías positivas.

Cando a fiscalización de cumprimento se leve a cabo conxuntamente cunha auditoría de estados financeiros, a conclusión pode revestir a forma dunha opinión (véxase a sección "Informes sobre unha fiscalización de cumprimento asociada a unha auditoría de estados financeiros"). O tipo de redacción pode verse influído polo mandato da OCEX e o marco xurídico no que se desenvolve a auditoría. (ISSAI 4200; P154)

Cando non se identificaron incumprimentos de importancia material, emítese unha opinión sen modificacións ou unha conclusión sen reservas. Un exemplo deste tipo de opinión ou conclusión (inserirase o texto que corresponda no espazo entre corchetes) sería: (ISSAI 4200; P155)

"Como resultado do traballo de auditoría efectuado, consideramos que a [información acerca da materia fiscalizada] resulta conforme, en todos os aspectos significativos, con [os criterios aplicados]".

Opinión sobre o cumprimento modificada

84. Cando os auditores do sector público chegan á conclusión de que existen desviacións de cumprimento de importancia significativa, ou limitacións ao alcance, a opinión ou conclusión emitida pode ser dos seguintes tipos: (ISSAI 4200; P156)
- a) Con excepcións, se as desviacións de cumprimento son significativas, pero non xeneralizadas:
(“Como resultado do traballo de auditoría efectuado, consideramos que, excepto no referente a [describir a excepción], a información acerca da materia controlada na entidade auditada resulta conforme, en todos os aspectos significativos, con [os criterios aplicados]....”
  - b) Con excepcións, se os auditores do sector público non poden obter evidencia de auditoría suficiente e apropiada e o seu impacto pode ser significativo aínda que non xeneralizado:
(“Como resultado do traballo de auditoría efectuado, consideramos que, excepto no referente a [describir a excepción], a información acerca da materia controlada na entidade auditada resulta conforme, en todos os aspectos significativos, con [os criterios aplicados]....”)
  - c) Desfavorable (se as desviacións de cumprimento son significativas e xeneralizadas).
(“Como resultado do traballo de auditoría efectuado, consideramos que a información sobre a materia controlada non resulta conforme...”)
  - d) Emitirase unha abstención de opinión sobre o cumprimento cando non poidan obter evidencia de auditoría suficiente e apropiada do respecto das normas e o impacto poida ser significativo e xeneralizado.
(“Como resultado a base do traballo de auditoría efectuado, non podemos emitir unha conclusión...”)
85. Os auditores do sector público comunicarán as razóns polas que emiten conclusións modificadas mediante a descrición dos actos de incumprimento significativo no informe, por exemplo nun parágrafo ou sección anterior á conclusión e que describe a base en que se sustenta dita conclusión, denominado “Fundamento da opinión modificada” (ISSAI 4200; P157)
86. Os auditores do sector público poden estimar necesario informar máis detalladamente sobre cuestións que non afectan á opinión ou conclusión sobre o cumprimento, para o que utilizarán os instrumentos seguintes: (ISSAI 4200; P158)
- a) Parágrafo de énfase (cando a cuestión expúxose nos estados financeiros sen incorreccións significativas, por exemplo destacando unha insuficiencia sistémica ou un elemento de incerteza que depende de feitos futuros como cando unha autoridade competente non decidiu aínda se un determinado elemento resulta conforme á lei).
  - b) Parágrafo sobre outros asuntos (para cuestións distintas ás expostas nos estados financeiros que non afectan á opinión ou conclusión sobre o cumprimento, por exemplo a necesidade de que actúe o poder lexislativo en caso de conflito entre fontes normativas).

Alegacións

87. Incorporar as respostas da entidade auditada para recoller o punto de vista dos funcionarios responsables entra dentro do principio coñecido co nome de principio **contraditorio**, que constitúe un trazo exclusivo e importante da fiscalización do sector público. Este principio fai referencia a unha maneira de presentar insuficiencias ou constatacións críticas que alente a adopción de medidas para remediar a situación e implica chegar a un acordo coa entidade auditada sobre os feitos para garantir que se presentan de forma exhaustiva, exacta e fidedigna. Tamén supón, chegado o caso, incorporar as respostas da entidade auditada ás cuestións suscitadas na súa integridade ou de forma resumida. (ISSAI 4200; P159)

Recomendacións

88. Os Principios fundamentais de auditoría insisten igualmente na necesidade de que os informes sexan construtivos, o que significa que deben incluír, cando corresponda, recomendacións destinadas a lograr melloras. Agora ben, aínda que as recomendacións sexan construtivas para a entidade auditada, non

deben ter un grao de detalle tal que menoscabe a obxectividade do auditor do sector público en futuras auditorías. (ISSAI 4200; P160)

Data do informe

89. O informe non levará unha data anterior ao momento en que os auditores do sector público teñan obtido evidencia de auditoría suficiente e apropiada para fundamentar a opinión ou conclusión. (ISSAI 4200; P161)

Sinatura

90. O informe levará a sinatura da persoa coa autoridade necesaria para representar o OCEX, que poderá ser o seu máximo representante ou un funcionario habilitado para iso. (ISSAI 4200; P162)

Informes sobre unha fiscalización de cumprimento asociada a unha auditoría de estados financeiros

91. Cando leve a cabo unha fiscalización de cumprimento asociada a unha auditoría de estados financeiros, a conclusión sobre o respecto das normas pode incorporarse como unha opinión sobre o cumprimento ao informe de auditoría sobre os estados financeiros. Nalgúns casos poderá elaborarse un informe separado sobre fiscalización de cumprimento. Nos exemplos 6 a 12 facilitanse modelos de informes que conteñen unha opinión sobre o cumprimento asociado a unha auditoría financeira.
92. Cando a opinión sobre o cumprimento teña modificacións, os auditores do sector público sopesarán se iso pode repercutir de forma máis ampla no conxunto dos estados financeiros e na opinión de auditoría sobre eles.

VII.2 Informes de seguridade limitada (ISSAI 4200; P163-165)

93. A presente Guía Práctica redactouse desde a perspectiva das auditorías de seguridade razoable. Non obstante, poderá aplicarse coas necesarias adaptacións ás revisións de seguridade limitada. A conclusión dunha revisión de seguridade limitada (inserirase o texto que corresponda no espazo entre corchetes) normalmente expresárase como segue:

“Nada observamos que nos leve a considerar que [a información acerca da materia controlada na entidade auditada] non resulta conforme, en todos os aspectos significativos, con [os criterios aplicados]”.

94. As revisións de seguridade limitada requiren a realización dun traballo suficiente para poder expresar unha conclusión, aínda que ese traballo sexa menor que o requirido para chegar a unha conclusión de seguridade razoable. Non obstante, os auditores do sector público valorarán se se obtivo evidencia de auditoría suficiente e apropiada para emitir unha conclusión de seguridade limitada.
95. Se se dá a circunstancia especial en que o traballo correspondente a unha auditoría de cumprimento de seguridade limitada lévase a cabo como parte dunha auditoría de estados financeiros de seguridade razoable, o auditor fará constar claramente no seu informe as garantías limitadas obtidas en relación co cumprimento, separadamente da súa opinión sobre os estados financeiros. Os exemplos 10 e 11 do anexo conteñen un modelo de informe de auditoría cunha opinión de seguridade razoable sobre os estados financeiros e unha conclusión de seguridade limitada sobre o cumprimento.

VII.3 Seguimento

96. Os auditores deben facer un seguimento aos casos de incumprimento, cando cumpra

Un proceso de seguimento facilita a implantación eficaz da acción correctora e proporciona unha retroalimentación valiosa á entidade fiscalizada, aos destinatarios dos informes e ao auditor (para a planificación de fiscalizacións futuras). A necesidade de facer un seguimento aos casos de incumprimento incluídos en informes anteriores variará de acordo á natureza da materia examinada, o incumprimento identificado e as circunstancias particulares da fiscalización. Nalgúns OCEX o seguimento pode incluír a emisión de informes. Nas auditorías que lévanse a cabo regularmente os procesos de seguimento poden formar parte da avaliación de riscos para anos posteriores. (ISSAI-ES 400; P56)

ANEXO I Modelos de informe para fiscalizacións de cumprimento de legalidade

Os modelos de anexos que hai no exemplo 12 son aplicables para calquera tipo de informe

Exemplo 1

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión favorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de cumprimento de legalidade de carácter xeral
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

Introdución

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, realizou unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos.

O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 1 deste Informe.

Responsabilidade do órgano de dirección en relación co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resultan conformes coas normas aplicables. Así mesmo son responsables do sistema de control interno que consideren necesario para garantir que a actividade revisada estea libre de incumprimentos legais e de incorreccións materiais debidas a fraude ou erro.

Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a legalidade das operacións efectuadas pola entidade ZZZ no exercicio de 201X baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resulten, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre a legalidade das operacións. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para garantir o devandito cumprimento, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para fundamentar a nosa opinión de auditoría de cumprimento.

Exemplo 1

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión favorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

Opinión sobre cumprimento de legalidade

Na nosa opinión, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros correspondentes ao exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

Parágrafos de énfases

Adicionalmente, indícanse a continuación outros aspectos de interese postos de manifesto no curso da fiscalización efectuada:

Outros asuntos /Observacións que non afectan á opinión

Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 2 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que non afectan á opinión e que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización.

Recomendacións

Incluirase un apartado coas recomendacións que se consideraron máis relevantes para mellorar a xestión económico administrativa da Entidade de acordo co establecido na Lei de creación do OCEX.

Se estas recomendacións son numerosas, poderase utilizar un anexo 3 específico para que o corpo principal do informe manteña una certa proporcionalidade.

Alegacións

Incluír parágrafos sobre alegacións, que se achegarán nun anexo.

Sinatura do responsable do OCEX

Data

Lugar de emisión:

Exemplo 2

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de cumprimento de legalidade de carácter xeral
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

Introdución

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, realizou unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos.

O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 1 deste Informe.

Responsabilidade do órgano de dirección en relación co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resultan conformes coas normas aplicables. Así mesmo son responsables do sistema de control interno que consideren necesario para garantir que a actividade revisada estea libre de incumprimentos legais e de incorreccións materiais debidas a fraude ou erro.

Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a legalidade das operacións efectuadas pola entidade ZZZ no exercicio de 201X baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resulten, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre a legalidade das operacións. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para garantir o devandito cumprimento, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para fundamentar a nosa opinión de auditoría de cumprimento con excepcións.

Fundamento da opinión de cumprimento con excepcións

*Detallaranse os incumprimentos legais que dan lugar a excepcións na opinión de cumprimento, indicando que **non** son xeneralizados.*

Exemplo 2

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións

Modelo de Entidade Pública Administrativa

Opinión sobre cumprimento da legalidade con excepcións

Na nosa opinión, excepto polos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión de cumprimento con excepcións”, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

Parágrafos de énfases

Outros asuntos /Observacións que non afectan á opinión

Recomendacións

Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión:

Exemplo 3

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de cumprimento de legalidade de carácter xeral
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

Introdución

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, realizou unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos.

O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 1 deste Informe.

Responsabilidade do órgano de dirección en relación co cumprimento da legalidade

A dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resultan conformes coas normas aplicables. Así mesmo son responsables do sistema de control interno que consideren necesario para garantir que a actividade revisada estea libre de incumprimentos legais e de incorreccións materiais debidas a fraude ou erro.

Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a legalidade das operacións efectuadas pola entidade ZZZ no exercicio de 201X baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resulten, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre a legalidade das operacións. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para garantir o devandito cumprimento, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para fundamentar a nosa opinión de auditoría de cumprimento desfavorable.

Exemplo 3

Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

Fundamento da opinión de cumprimento desfavorable

Detallaranse os incumprimentos legais que dan lugar a emitir unha opinión desfavorable sobre o cumprimento de legalidade. Indicarase que son moi significativos ou xeneralizados.

Opinión sobre cumprimento de legalidade desfavorable

Debido á importancia dos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión de cumprimento desfavorable”, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos seus estados financeiros do exercicio 201X non resultan conformes coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

Parágrafos de énfases

Outros asuntos/Observacións que non afectan á opinión

Recomendacións

Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión:

Exemplo 4

**Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable)
con denegación ou abstención de opinión**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de cumprimento de legalidade de carácter xeral
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

Introdución

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, realizou unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos.

O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 1 deste Informe.

Responsabilidade do órgano de dirección en relación co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos seus estados financeiros resultan conformes coas normas aplicables. Así mesmo son responsables do sistema de control interno que consideren necesario para garantir que a actividade revisada estea libre de incumprimentos legais e de incorreccións materiais debidas a fraude ou erro.

Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a legalidade das operacións efectuadas baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a nosa auditoría de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros resultan, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Non obstante, debido aos feitos descritos no parágrafo de “Fundamento da abstención de opinión de cumprimento” non podemos obter evidencia de auditoría que proporcione unha base suficiente e adecuada para expresar unha opinión de auditoría cumprimento.

Fundamento da abstención de opinión de cumprimento

Detallaranse os incumprimentos legais ou as circunstancias que dan lugar a unha abstención de opinión sobre o cumprimento de legalidade.

Abstención de opinión sobre cumprimento de legalidade

Debido á importancia dos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da abstención opinión de cumprimento”, non podemos expresar unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

Exemplo 4

**Informe de fiscalización de cumprimento (de seguridade razoable)
con denegación ou abstención de opinión**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

Outros asuntos/Observacións que non afectan á opinión

Recomendacións

Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión:

Exemplo 5

**Informe de cumprimento de legalidade, con alcance limitado a unha área ou materia
(de seguridade razoable) con opinión/conclusión favorable**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de cumprimento de legalidade da área ou materia de....
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

Introdución

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, realizou unha revisión de cumprimento de legalidade sobre... (contratacións, subvencións,...) para emitir unha opinión sobre se as actividades revisadas e a información reflectida nos estados financeiros do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión da materia revisada (contratación, subvencións, investimento...).

O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 1 deste Informe.

Responsabilidade do órgano de dirección en relación co cumprimento de legalidade en.....

A dirección da entidade debe garantir que as actividades de... e a información reflectidas nos seus estados financeiros resultan conformes coas normas aplicables. Así mesmo son responsables do sistema de control interno que consideren necesario para garantir que a actividade revisada estea libre de incumprimentos legais e de incorreccións materiais debidas a fraude ou erro.

Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión/conclusión sobre a legalidade das operacións de ... efectuadas pola entidade ZZZ no exercicio de 201X baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as actividades revisadas e a información reflectidas nos seus estados financeiros resulten, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable a....

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre a legalidade das operacións revisadas na área de.... Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para garantir o devandito cumprimento, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para fundamentar a nosa opinión/conclusión de auditoría de cumprimento da normativa relativa a contratación/subvencións/...

Exemplo 5

**Informe de cumprimento de legalidade, con alcance limitado a unha área ou materia
(de seguridade razoable) con opinión/conclusión favorable**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

Opinión/conclusión sobre cumprimento de legalidade en materia de...

Na nosa opinión, as actividades revisadas da área de... e a información reflectida nos estados financeiros correspondentes ao exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión de ....

Outros asuntos/Observacións que non afectan á opinión

Recomendacións

Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión

ANEXO II. Modelos de Informes de fiscalización de cumprimento asociada a unha financeira

Os modelos de anexo que hai no exemplo 12 son aplicables a todos os tipos de informe.

Exemplo 6	
Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.	
Modelo de Entidade Pública Administrativa	
As circunstancias son, entre outras:	
<ul style="list-style-type: none"> • Auditoría de contas anuais e de cumprimento de legalidade • As contas anuais foron formuladas de acordo coa normativa aplicable, segundo o PGCP ou instrución contable. • Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....	
INFORME DE FISCALIZACIÓN.	
A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)	
1. Introducción	
<p>O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da entidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida (<i>só cando o permita a normativa do OCEX</i>) no anexo 4 deste Informe.</p> <p>Conxuntamente coa auditoría financeira das contas anuais, planificamos e executamos unha fiscalización de cumprimento da legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume na o Anexo 2 deste Informe (incluírase este anexo <i>cando se considere necesario ou conveniente</i>).</p>	
2. Responsabilidade do órgano de dirección en relación coas contas anuais e co cumprimento de legalidade	
<p>A dirección da entidade é responsable de formular e presentar as contas xerais/anuais da entidade adxuntas, de forma que expresen a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da entidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable á entidade, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que consideren necesario para permitir a preparación e presentación de contas anuais libres de incorrección material, debida a fraude ou erro.</p> <p>As mencionadas contas foron elaboradas polo Interventor Xeral o xx de xxxx de 201x, e presentadas ao OCEX, conforme á normativa de aplicación, o 30 de yyyy de 201e. (<i>Cando cumpria</i>)</p> <p>Ademais da responsabilidade de formular e presentar as contas anuais, a dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nas contas anuais resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.</p>	
3. Responsabilidade do OCEX	
<p>A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas e sobre a legalidade das operacións efectuadas baseada na nosa fiscalización.</p> <p>Para iso, levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Ditos principios esixen que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións</p>	

Exemplo 6

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

materiais e que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros resultan, en todos os aspectos significativos, conformes coas normas aplicables.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada nas contas anuais e sobre o cumprimento dos aspectos relevantes establecidos na normativa durante o exercicio fiscalizado. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos tanto de incorrección material nas contas anuais, debida a fraude ou erro, como de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade das contas anuais e para garantir o cumprimento da legalidade, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da adecuación das políticas contables aplicadas e da razoabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación das contas anuais tomadas no seu conxunto.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para a nosa opinión de auditoría financeira e de cumprimento.

4 Informe de auditoría financeira / Opinión da auditoría financeira sobre as contas anuais de 201X

4.1 Opinión de auditoría financeira

Na nosa opinión, a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas expresan, en todos os aspectos significativos, a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da Entidade ao 31 de decembro de 201X, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado en dita data, de conformidade co marco normativo de información financeira que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

4.2 Parágrafo de énfase

Chamamos a atención respecto do sinalado na nota XXX da memoria adxunta (Describiranse aqueles feitos, cuestións ou operacións relacionadas coas contas anuais que sexan relevantes, inusuais ou atípicas).

Esta cuestión non modifica a nosa opinión.

4.3 Outras cuestións significativas que non afectan á opinión de auditoría financeira

Aínda que non se trata de asuntos que deban ser reflectidos nas contas anuais, a efectos dun mellor entendemento do noso traballo de auditoría e das nosas responsabilidades como auditores, poñemos de manifesto o seguinte:

xxx

5 Informe de fiscalización de cumprimento de legalidade / Opinión de cumprimento de legalidade

5.1 Opinión sobre cumprimento de legalidade

Na nosa opinión, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

5.2 Parágrafo de énfase

Chamamos a atención respecto do sinalado na nota XXX da memoria adxunta (Describiranse aqueles feitos, cuestións ou operacións relacionadas coa legalidade que sexan relevantes, inusuais ou atípicas).

Esta cuestión non modifica a nosa opinión.

Exemplo 6

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

5.3 Outros asuntos/Observacións que non afectan á opinión financeira e de cumprimento de legalidade

Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 3 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que non afectan á opinión e que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización.

6. Recomendacións

7. Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión

Exemplo 7

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións.**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de contas anuais e de cumprimento de legalidade
- As contas anuais foron formuladas de acordo coa normativa aplicable, segundo o PGCP ou instrución contable.
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

1. Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da entidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, achéganse integramente ou de forma resumida (*só cando o permita a normativa do OCEX*) no anexo 1 deste Informe.

Conxuntamente coa auditoría financeira das contas anuais, planificamos e executamos unha fiscalización de cumprimento da legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume na o Anexo 2 deste Informe (*cando se considere necesario ou conveniente*).

2. Responsabilidade do órgano de dirección en relación coas contas anuais e co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade é responsable de formular e presentar as contas xerais/anuais da entidade adxuntas, de forma que expresen a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da entidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable á entidade, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que consideren necesario para permitir a preparación e presentación de contas anuais libres de incorrección material, debida a fraude ou erro.

As mencionadas contas foron elaboradas polo Interventor Xeral o xx de xxxx de 201x, e presentadas ao OCEX, conforme á normativa de aplicación, o 30 de yyyy de 201e.

Ademais da responsabilidade de formular e presentar as contas anuais, os Administradores da entidade deben garantir que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nas contas anuais resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas e sobre a legalidade das operacións efectuadas baseada na nosa fiscalización.

Para iso, levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Devanditos principios esixen que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais e que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros resultan, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada nas contas anuais e sobre a legalidade das operacións. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos tanto de incorrección material nas contas anuais, debida a fraude ou erro, como de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade das contas anuais e para garantir o cumprimento da legalidade, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa

Exemplo 7

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con excepcións.**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da adecuación das políticas contables aplicadas e da razonabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación das contas anuais tomadas no seu conxunto.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para a nosa opinión de auditoría financeira e/ou de cumprimento con excepcións.

4. Informe de auditoría financeira / Opinión da auditoría financeira sobre as contas anuais de 201X

4.1 Fundamento da opinión con excepcións

Detallaranse os feitos ou circunstancias que dan lugar a excepcións na opinión financeira

4.2 Opinión financeira con excepcións sobre as contas anuais de 201X

Na nosa opinión, excepto polos efectos dos feitos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión financeira con excepcións”, a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas expresan, en todos os aspectos significativos, a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da entidade ao 31 de decembro de 201X, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado na devandita data, de conformidade co marco normativo de información financeira que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

4.3 Parágrafo de énfase

Incluírase aqueles parágrafos de énfases relacionadas coa opinión financeira

4.4 Informe sobre outros requirimentos legais e regulamentarios

5. Informe de fiscalización de cumprimento de legalidade / Opinión de cumprimento de legalidade

5.1 Fundamento da opinión con excepcións

Detallaranse os incumprimentos legais que dan lugar a excepcións na opinión de cumprimento

5.2 Opinión sobre cumprimento de legalidade con excepcións

Na nosa opinión, excepto polos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión con excepcións”, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

5.3 Parágrafos de énfases

6. Outros asuntos/Observacións que non afectan á opinión financeira e de cumprimento de legalidade

Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 3 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que non afectan á opinión e que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización

7. Recomendacións

8. Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión

Exemplo 8

Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con opinión desfavorable, xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable.

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de contas anuais e de cumprimento de legalidade
- As contas anuais foron formuladas de acordo coa normativa aplicable, segundo o PGCP ou instrución contable.
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

1. Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da entidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida (*só cando o permita a normativa do OCEX*) no anexo 1 deste Informe.

Conxuntamente coa auditoría financeira das contas anuais, planificamos e executamos unha fiscalización de cumprimento da legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume na o Anexo 2 deste Informe (*cando se considere necesario ou conveniente*).

2. Responsabilidade do órgano de dirección en relación coas contas anuais e co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade é responsable de formular e presentar as contas xerais/anuais da entidade adxuntas, de forma que expresen a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da entidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable á entidade, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que consideren necesario para permitir a preparación e presentación de contas anuais libres de incorrección material, debida a fraude ou erro.

As mencionadas contas foron elaboradas polo Interventor Xeral o xx de xxxx de 201x, e presentadas ao OCEX, conforme á normativa de aplicación, o 30 de yyyy de 201e.

Ademais da responsabilidade de formular e presentar as contas anuais, a dirección da entidade debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectidas nas contas anuais resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas e sobre a legalidade das operacións efectuadas baseada na nosa fiscalización.

Para iso, levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Devanditos principios esixen que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais e que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros resultan, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Unha auditoría require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada nas contas anuais e sobre a legalidade das operacións. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos tanto de incorrección material nas contas anuais, debida a fraude ou erro, como de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade das contas anuais e para garantir o cumprimento da legalidade, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da

Exemplo 8

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con opinión desfavorable,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) con opinión desfavorable.**

Modelo de Entidade Pública Administrativa

adequación das políticas contables aplicadas e da razonabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación das contas anuais tomadas no seu conxunto.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para a nosa opinión de auditoría financeira e de cumprimento desfavorable.

4. Informe de auditoría financeira / Opinión da auditoría financeira sobre as contas anuais de 201X

4.1 Fundamento da opinión desfavorable

Detallaranse os feitos e circunstancias que dan lugar a unha opinión financeira desfavorable

4.2 Opinión desfavorable sobre as contas anuais de 201X

Na nosa opinión, debido ao efecto/os moi significativo do feito/feitos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión financeira desfavorable”, a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas non expresan a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da entidade ao 31 de decembro de 201X, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado na devandita data, de conformidade co marco normativo de información financeira que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

4.3 Parágrafo de énfase

4.2 Informe sobre outros requirimentos legais e regulamentarios

5. Informe de fiscalización de cumprimento de legalidade / Opinión de cumprimento de legalidade

5.1 Fundamento da opinión desfavorable

Detallaranse os incumprimentos legais que dan lugar a emitir unha opinión desfavorable

5.2 Opinión sobre cumprimento de legalidade desfavorable

Debido á importancia dos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da opinión de cumprimento desfavorable”, as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X non resultan conformes coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

5.3 Parágrafos de énfases

6. Outros asuntos /Observacións que non afectan á opinión financeira e de cumprimento de legalidade

Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 3 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que non afectan á opinión e que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización

7. Recomendacións

8. Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data

Lugar de emisión

Exemplo 9

Informe con denegación ou abstención de opinión

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de contas anuais e de cumprimento de legalidade
- As contas anuais foron formuladas de acordo coa normativa aplicable, segundo o PGCP ou instrución contable.
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

1. Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da entidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida (*cando o permita ou requira a normativa do OCEX*) no anexo 1 deste Informe.

Asociada á auditoría financeira das contas anuais, planificamos e executamos unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 2 deste Informe (*cando se considere conveniente*)

2. Responsabilidade do órgano de dirección en relación coas contas anuais e co cumprimento de legalidade

Os administradores da entidade son responsables de formular e presentar as contas xerais/anuais da entidade adxuntas, de forma que expresen a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da entidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable á entidade, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que consideren necesario para permitir a preparación e presentación de contas anuais libres de incorrección material, debida a fraude ou erro.

Ademais da responsabilidade de formular e presentar as contas anuais, os Administradores da entidade deben garantir que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nas contas anuais resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas e sobre a legalidade das operacións efectuadas baseada na nosa auditoría. Levamos a cabo a nosa auditoría de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dita normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais e que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nos estados financeiros resultan, en todos os aspectos significativos, conformes coa normativa aplicable.

Non obstante, debido aos feitos descritos no parágrafo de “Fundamento da abstención de opinión financeira e/ou de cumprimento” non podemos obter evidencia de auditoría que proporcione unha base suficiente e adecuada para expresar unha opinión de auditoría financeira e/ou cumprimento.

Exemplo 9 Informe con denegación ou abstención de opinión Modelo de Entidade Pública Administrativa	
4. Informe de auditoría financeira / Opinión da auditoría financeira sobre as contas anuais de 201X	
4.1. Fundamento da abstención de opinión financeira	Detallaranse os feitos e circunstancias que dan lugar á abstención na emisión dunha opinión financeira
4.2. Abstención de opinión financeira sobre as contas anuais de 201X	Debido ao efecto moi significativo do feito descrito no parágrafo de “Fundamento da denegación de opinión”, non puidemos obter evidencia de auditoría que proporcione unha base suficiente e adecuada para expresar unha opinión de auditoría. En consecuencia, non expresamos unha opinión financeira sobre a Conta da Administración/ contas anuais adxuntas.
4.3. Informe sobre outros requirimentos legais e regulamentarios	
5. Opinión sobre cumprimento de legalidade	
5.1. Fundamento da abstención de opinión de cumprimento	<i>Detallaranse os incumprimentos legais ou circunstancias que dan lugar a unha abstención de opinión sobre o cumprimento de legalidade.</i>
5.2. Abstención de opinión sobre cumprimento de legalidade	Debido á importancia dos incumprimentos descritos no parágrafo “Fundamento da abstención opinión de cumprimento”, non podemos expresar unha opinión sobre se as actividades, operacións financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.
6. Outros asuntos/Observacións que non afectan á denegación de opinión financeira e de cumprimento de legalidade	Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 3 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización.
7. Recomendacións	
8. Alegacións	
Sinatura do responsable do OCEX	
Data	
Lugar de emisión	

Exemplo 10

Informe de fiscalización financeira (seguridade razoable) e de cumprimento (con seguridade limitada) con opinión e conclusión favorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

As **circunstancias** son, entre outras:

- Auditoría de contas anuais con seguridade razoable
- As contas anuais foron formuladas de acordo coa normativa aplicable, segundo o PGCP ou instrución contable.
- Auditoría de cumprimento de legalidade con seguridade limitada
- Iniciativa propia, petición parlamentaria, do goberno, do pleno municipal....

INFORME DE FISCALIZACIÓN.

A ... (entidade fiscalizada, parlamento, pleno municipal....)

1. Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da entidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida no anexo X/apartado X deste Informe.

Ademais, como parte da fiscalización das contas anuais, planificamos e executamos unha revisión de cumprimento de legalidade para emitir un conclusión de seguridade limitada sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes en determinados aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos. A natureza, os obxectivos e o alcance do traballo sobre o cumprimento foron limitados se se comparan cos previstos para emitir unha opinión con seguridade razoable. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 2 deste Informe (*cando se considere conveniente*).

2. Responsabilidade do órgano de dirección en relación coas contas anuais e co cumprimento de legalidade

A dirección da entidade é responsable de formular e presentar as contas xerais/anuais da entidade adxuntas, de forma que expresen a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da entidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable á entidade, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que consideren necesario para permitir a preparación e presentación de contas anuais libres de incorrección material, debida a fraude ou erro.

Ademais da responsabilidade de formular e presentar as contas anuais, a dirección da entidade deben garantir que as actividades, operacións financeiras e a información reflectidas nas contas anuais resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

Exemplo 10

Informe de fiscalización financeira (seguridade razoable) e de cumprimento (con seguridade limitada) con opinión e conclusión favorable

Modelo de Entidade Pública Administrativa

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas baseada na nosa fiscalización.

Levamos a cabo a nosa auditoría de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dicha normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais.

Unha auditoría financeira require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada nas contas anuais. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incorrección material nas contas anuais, debida a fraude ou erro. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade das contas anuais, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da adecuación das políticas contables aplicadas e da razoabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación das contas anuais tomadas no seu conxunto.

No ámbito da auditoría de cumprimento, a revisión limitouse basicamente á aplicación de procedementos analíticos e actividades de indagación. Non levamos a cabo unha auditoría, polo que a nosa conclusión proporciona só seguridade limitada, acorde co traballo realizado no contexto da revisión sobre cumprimento.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para a nosa opinión de auditoría financeira e para fundamentar as nosas conclusións sobre o cumprimento da legalidade, que expresamos en forma de seguridade limitada.

4. Opinión da auditoría financeira sobre as contas anuais de 201X

Na nosa opinión, a Conta da Administración/as contas anuais adxuntas expresan, en todos os aspectos significativos, a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da entidade ao 31 de decembro de 201X, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado na devandita data, de conformidade co marco normativo de información financeira que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

5. Conclusión sobre o cumprimento de legalidade

Como resultado do noso traballo, as actividades, operacións financeiras e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 201X resultan conformes, en todos os aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

6. Outros asuntos /Observacións que non afectan á opinión e á conclusión

Como parte da fiscalización realizada, no Anexo 3 inclúese un detalle daquelas observacións e achados que non afectan á opinión e á conclusión sobre legalidade e que consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización.

7. Recomendacións

8. Alegacións

Sinatura do responsable do OCEX

Data

Lugar de emisión

Exemplo 11

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade limitada) con excepcións.**

As circunstancias son, entre outras:

- Fiscalización de contas anuais elaboradas pola Intervención Xeral da Comunidade Autónoma de conformidade coa Lei de Facenda Pública.
- Existen múltiples excepcións e unha limitación ao alcance.
- Adicionalmente á auditoría das contas anuais, o auditor ten a responsabilidade de opinar sobre o cumprimento da legalidade.
- Baseado na ISSAI-ES 200, NIA-ES 700 e na GPF-OCEX 4001.

INFORME DE FISCALIZACIÓN

Ao órgano parlamentario / Ao Presidente

1 Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da Administración da Comunidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida no anexo X deste Informe.

Ademais, como parte da fiscalización, planificamos e executamos unha revisión de cumprimento para emitir unha conclusión de seguridade limitada sobre se as actividades, as operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio, e a información reflectida na Conta da Administración do exercicio 2017 resultan conformes en determinados os aspectos significativos coas normas aplicables. A natureza, os obxectivos e o alcance do traballo sobre o cumprimento foron limitados se se comparan cos previstos para emitir unha opinión con seguridade razoable. O marco normativo que resulta aplicable detállase ou resume no Anexo 2 deste Informe (cando se considere conveniente).

(Poderase sinalar, de acordo coas normas de cada OCEX, o equipo de auditoría que interveu e o período de realización do traballo)

2 Responsabilidade do Goberno en relación coa Conta da Administración e co cumprimento da legalidade

A Intervención Xeral de ..... ten a responsabilidade de elaborar a Conta da Administración adxunta, de forma que exprese a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da Administración da Comunidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable, que se identifica na nota X da memoria, e do control interno que se considere necesario para permitir a preparación da Conta da Administración libre de incorrección material, debida a fraude ou erro.

A mencionada Conta foi elaborada polo Interventor Xeral o 15 de marzo de 2018, e presentada ao OCEX, conforme á normativa de aplicación, o 30 de xuño de 2018.

Ademais, o Goberno debe garantir que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectidas na Conta da Administración resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

Exemplo 11

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade limitada) con excepcións.**

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración baseada na nosa fiscalización.

Levamos a cabo a nosa auditoría de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Dicha normativa esixe que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada na Conta da Administración e sobre o cumprimento dos aspectos relevantes establecidos na normativa durante o exercicio fiscalizado. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a valoración dos riscos de incorrección material na Conta da Administración, debida a fraude ou erro. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade da Conta da Administración, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da adecuación das políticas contables aplicadas e da razoabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación da Conta da Administración tomada no seu conxunto.

No ámbito da auditoría de cumprimento, a revisión limitouse basicamente á aplicación de procedementos analíticos e actividades de indagación. Non levamos a cabo unha auditoría, polo que a nosa conclusión proporciona só seguridade limitada, acorde co traballo realizado no contexto da revisión sobre cumprimento.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e adecuada para a nosa opinión de auditoría financeira con excepcións e para fundamentar as nosas conclusións sobre o cumprimento da legalidade, que expresamos en forma de seguridade limitada.

4. Informe de auditoría financeira

4.1 Fundamento da opinión con excepcións

Limitacións ao alcance

- a) Non existe un inventario completo e actualizado que recolla detalladamente a composición e valoración dos principais epígrafes do inmovilizado. O sistema contable só permite ...

Incorreccións

- b) A conta do resultado económico patrimonial e o pasivo do balance non recollen ningunha cantidade en concepto de estimación dos xuros de demora que puidesen devengarse pola aplicación do artigo 216.4 do TRLCSP e outras causas. Aínda que se descoñece o importe exacto que finalmente puidese ser esixible, a estimación mínima realizada pola entidade ascende a 50,0 millóns de euros.
- c) A conta 411 "Acredores periodificación gastos orzamentarios" do pasivo do balance ao 31 de decembro de 2017 mostra un saldo de 1.500,0 millóns de euros, correspondentes a "Convenios débeda sanitaria", que debería reclasificarse ás contas correspondentes a ... .

O conxunto de excepcións expostas nos parágrafos b) a c) supoñen que o resultado orzamentario do exercicio (superávit) e o resultado económico patrimonial están sobrevalorados en 00 0, 0 millóns de euros, o inmovilizado material está sobrevalorado en 000 ,0 millóns de euros, os acredores a curto prazo están infravalorados en 0 00,0 millóns de euros, os fondos propios están sobrevalorados en 00 0,0 millóns de euros e o remanente de tesourería está sobrevalorado en 0 0,0 millóns de euros.

4.2 Opinión con excepcións

Na nosa opinión, excepto polos posibles efectos da limitación ao alcance descrita no parágrafo a) e excepto polos efectos dos feitos descritos nos parágrafos b) a c) do apartado "Fundamento da opinión con excepcións", a Conta da Administración adxunta expresa, en todos os aspectos significativos, a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da Comunidade ao 31 de decembro de 2017, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado na devandita data, de conformidade co marco normativo de información financeira pública que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

4.3 Parágrafo de énfase

Adicionalmente indícanse a continuación outros aspectos de interese postos de manifesto no curso da fiscalización

Exemplo 11

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade limitada) con excepcións.**

efectuada:

- a) Tal como se indica na nota 2.1 do apartado 1 da memoria da Conta da Administración, ao 31 de decembro de 2017 os fondos propios presentan un importe negativo de 000,0 millóns de euros, que está orixinado polos resultados negativos de 2017 unido ao de exercicios anteriores, que non son compensados coa cifra de patrimonio.
- Por outra banda, o fondo de manobra da Administración alcanza ao peche do exercicio o importe negativo de 00 .000,0 millóns de euros, co consecuente impacto na situación de liquidez ou solvencia a curto prazo da Administración.

Estas cuestións non modifican a nosa opinión de auditoría.

4.4 Outras cuestións significativas que non afectan á opinión

Aínda que non se trata de asuntos que deban ser reflectidos nas contas anuais, a efectos dun mellor entendemento do noso traballo de auditoría e das nosas responsabilidades como auditores, poñemos de manifesto o seguinte:

- a) Durante o exercicio 2017 a Comunidade asumiu a titularidade de débedas de entes públicos por un total de 000,0 millóns de euros. A maior parte da asunción corresponde a débeda financeira por subrogación de préstamos, que supón o 54,5%. O Fondo de Liquidez Autonómica (FLA) representa o 40,1%, destinado a obrigas por operacións financeiras dos entes públicos. Por último, a asunción derivada das obrigas comerciais de entes públicos atendidas polas dúas fases do mecanismo extraordinario de pagamento aos provedores representou o 5,4% do total asumido.
- b) En xullo de 2017 practicouse e comunicado a liquidación definitiva dos recursos do sistema de financiamento das comunidades autónomas e da participación nos fondos de converxencia autonómica regulados na Lei 22/2009, do 18 de decembro, correspondente ao exercicio 2016, da que resulta á Comunitat Valenciana un saldo positivo por importe de 0 00,0 millóns de euros.

Adicionalmente, como parte da fiscalización realizada, no Anexo 1 inclúese un detalle doutras observacións e achados que aínda que non afectan á opinión, nin son significativas, consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios ou usuarios do presente informe de fiscalización.

4.5 Informe sobre outros requirimentos legais e regulamentarios

.....

5 Fiscalización de cumprimento da legalidade

5.1 Conclusións respecto do cumprimento

Como resultado do traballo efectuado, puxéronse de manifesto durante o exercicio 2017 os seguintes incumprimentos significativos da normativa aplicable á xestión dos fondos públicos:

- a) A revisión do cumprimento da normativa aplicable á concesión e xestión de transferencias e subvencións puxo de manifesto certas incidencias, que:
- a.1 Non
  - a.2 xx
- b) Tras a revisión dunha mostra representativa de expedientes de contratación formalizados no exercicio 2017 pódese concluír que a Entidade non cumpre de forma razoable cos principios xerais de contratación establecidos no TRLCSP.
- No anexo e do presente Informe detállanse os aspectos máis significativos observados no curso da fiscalización.
- c) A revisión do cumprimento da normativa aplicable á xestión do persoal puxo de manifesto que durante o exercicio 2017 non se cumpriu de forma razoable coa normativa aplicable á xestión do persoal, fundamentalmente debido a que:
- c.1 Non se respectaron nas incorporacións de persoal funcionario ou laboral os principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade.
  - c.2 Evitouse de forma sistemática e inxustificada durante todo o período fiscalizado que a Intervención puidese realizar a preceptiva fiscalización previa das nóminas mensuais.
- d) En determinados casos non se aplicaron debidamente as normas sobre retribucións do sector público, dando lugar a

Exemplo 11

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) con excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade limitada) con excepcións.**

pagamentos indebidos.

As circunstancias concorrentes en relación cos feitos sinalados nos parágrafos x) e x) anteriores permiten concluir que reúnen os requisitos para consideralos indiciarios da posible existencia de responsabilidade **contable** e en consecuencia notificaranse con esa consideración ao Tribunal de Contas.

5.2 Conclusións respecto do cumprimento *Alternativamente*

Como resultado do traballo efectuado, as actividades realizadas, e a información reflectida nas contas anuais do exercicio 2017 resultan conformes, nos aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

5.3 Outros asuntos que non afectan as conclusións

Adicionalmente, indícanse a continuación outros aspectos de interese postos de manifesto no curso da fiscalización efectuada:

a) En 2017 se .....

Como parte da revisión realizada, no Anexo 2 inclúese un detalle daquelas observacións e achados relacionados coa fiscalización da legalidade que aínda que non afectan as conclusións xerais, consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios/usuarios do presente informe de fiscalización.

6. Recomendacións

Incluirase un apartado coas recomendacións que se consideraron máis relevantes para mellorar a xestión económico administrativa da Entidade de acordo co establecido na Lei de creación do OCEX.

Se estas recomendacións son numerosas, poderase utilizar un anexo 3 específico para que o corpo principal do informe manteña una certa proporcionalidade.

7. Alegacións

Incluir parágrafos sobre alegacións, que se achegarán nun anexo.

Sinatura do responsable do OCEX

Data

Lugar de emisión

Exemplo 12

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.**

As circunstancias son, entre outras:

- Fiscalización de contas anuais elaboradas pola Intervención Xeral da Comunidade Autónoma de conformidade coa Lei de Facenda Pública.
- Sen excepcións
- Adicionalmente á auditoría das contas anuais, o auditor ten a responsabilidade de opinar sobre o cumprimento da legalidade.
- Baseado na ISSAI-ES 200, nas NIA-ES 700 e na GPF-OCEX 4001.

INFORME DE FISCALIZACIÓN FINANCEIRA E DE CUMPRIMENTO

Ao órgano parlamentario / Ao Presidente da

1 Introducción

O OCEX, en virtude do disposto no artigo X da súa lei de funcionamento, e conforme ao previsto no Programa Anual de Actuación de 201X, ten auditado a Conta da Administración da Comunidade ZZZ correspondente ao exercicio 201X, que está formada polo balance ao 31 de decembro de 201X, a conta do resultado económico-patrimonial, o estado de cambios no patrimonio neto, o estado de fluxos de efectivo, o estado de liquidación do orzamento e a memoria correspondentes ao exercicio terminado na devandita data, e achéganse integramente ou de forma resumida no anexo X deste Informe.

Conxuntamente coa auditoría financeira da Conta da Administración, planificamos e executamos unha fiscalización de cumprimento para emitir unha opinión sobre se as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida na Conta da Administración do exercicio 2017 resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables á xestión dos fondos públicos.

2. Responsabilidade do Goberno en relación coa Conta da Administración e co cumprimento da legalidade

A Intervención Xeral de ..... ten a responsabilidade de elaborar a Conta da Administración adxunta, de forma que exprese a imaxe fiel do patrimonio, da situación financeira, dos resultados e da execución do orzamento da Administración da Comunidade, de conformidade co marco normativo de información financeira pública aplicable, que se identifica na nota X da memoria das contas anuais, e do control interno que considere necesario para permitir a preparación da Conta libre de incorrección material, debida a fraude ou erro.

A mencionada conta foi elaborada polo Interventor Xeral o 15 de marzo de 2018, e presentada ao OCEX, conforme á normativa de aplicación, o 30 de xuño de 2018.

Ademais, o Goberno debe garantir que as actividades, as operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida na Conta da Administración resultan conformes coas normas aplicables e establecer os sistemas de control interno que consideren necesario para esa finalidade.

3. Responsabilidade do OCEX

A nosa responsabilidade é expresar unha opinión sobre a Conta da Administración adxunta e sobre a legalidade de operacións efectuadas baseada na nosa fiscalización.

Para iso, levamos a cabo a mesma de conformidade cos Principios fundamentais de fiscalización das Institucións Públicas de Control Externo. Devanditos principios esixen que cumpramos os requirimentos de ética, así como que planifiquemos e executemos a auditoría co fin de obter unha seguridade razoable de que as contas anuais están libres de incorreccións materiais e que as actividades, operacións orzamentarias e financeiras realizadas durante o exercicio e a información reflectida na Conta da Administración do exercicio resultan conformes en todos os aspectos significativos coas normas aplicables.

Unha fiscalización require a aplicación de procedementos para obter evidencia de auditoría sobre os importes e a información revelada na Conta da Administración e sobre o cumprimento dos aspectos relevantes establecidos na normativa durante o exercicio fiscalizado. Os procedementos seleccionados dependen do xuízo do auditor, incluída a

Exemplo 12

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.**

valoración dos riscos de incorrección material na Conta da Administración, debida a fraude ou erro, como de incumprimentos significativos da legalidade. Ao efectuar ditas valoracións do risco, o auditor ten en conta o control interno relevante para a formulación por parte da entidade da Conta da Administración, co fin de deseñar os procedementos de auditoría que sexan adecuados en función das circunstancias, e non coa finalidade de expresar unha opinión sobre a eficacia do control interno da entidade. Unha auditoría tamén inclúe a avaliación da adecuación das políticas contables aplicadas e da razoabilidade das estimacións contables realizadas pola dirección, así como a avaliación da presentación da Conta da Administración tomada no seu conxunto.

Consideramos que a evidencia de auditoría que obtivemos proporciona unha base suficiente e para fundamentar a nosa opinión de fiscalización.

4 Informe de auditoría financeira

4.1 Opinión de auditoría financeira

Na nosa opinión, a Conta da Administración adxunta expresa, en todos os aspectos significativos, a imaxe fiel do patrimonio e da situación financeira da Comunidade ao 31 de decembro de 2017, así como dos seus resultados económicos e orzamentarios correspondentes ao exercicio anual terminado en dita data, de conformidade co marco normativo de información financeira pública que resulta de aplicación e, en particular, cos principios e criterios contables e orzamentarios contidos no mesmo.

4.2 Parágrafo de énfase

Chamamos a atención respecto do sinalado na nota XXX da memoria adxunta (Descríbanse aqueles feitos, cuestións ou operacións relacionadas coas contas anuais que sexan relevantes, inusuais ou atípicas).

Esta cuestión non modifica a nosa opinión.

4.3 Outras cuestións significativas que non afectan á opinión

Aínda que non se trata de asuntos que deban ser reflectidos nas contas anuais, a efectos dun mellor entendemento do noso traballo de auditoría e das nosas responsabilidades como auditores, poñemos de manifesto o seguinte:

xxx

Adicionalmente, como parte da fiscalización realizada, no Anexo 1 inclúese un detalle doutras observacións e achados que aínda que non afectan á opinión, nin son significativas, consideramos que poden resultar de interese aos destinatarios ou usuarios do presente informe de fiscalización.

5. Informe sobre cumprimento de legalidade

5.1 Opinión sobre cumprimento da legalidade

Na nosa opinión, como resultado do traballo efectuado, as actividades realizadas e a información reflectida na Conta da Administración do exercicio 2017 resultan conformes, nos aspectos significativos, coa normativa aplicable á xestión dos fondos públicos.

6 Recomendacións

Incluírase un apartado coas recomendacións que se consideraron máis relevantes para mellorar a xestión económico administrativa da Entidade de acordo co establecido na Lei de creación do OCEX.

Se estas recomendacións son numerosas, poderase utilizar un anexo 2 específico para que o corpo principal do informe manteña una certa proporcionalidade.

7 Alegacións

Incluír parágrafos sobre alegacións, que se achegarán nun anexo.

Sinatura do responsable do OCEX

Data e lugar de emisión

Exemplo 12

**Informe de auditoría financeira (de seguridade razoable) sen excepcións,
xunto con informe de cumprimento (de seguridade razoable) sen excepcións.**

Nota: O contido e a orde dos anexos e o seu mesma inclusión no informe determinaranse en cada caso en función das circunstancias e da normativa de cada OCEX. Nuns casos determinada materia poderá ir nun anexo, noutros nun capítulo do informe, e noutros quizais non sexa necesaria nin o uno nin o outro.

Anexo 1 Observacións e achados que non afectan á opinión de auditoría financeira

Anexo 2 Revisión da contratación/ subvenciones/ ...

Utilizarase este anexo cando no alcance do traballo inclúase a fiscalización específica do cumprimento de determinadas áreas como contratación, subvenciones etc.

Crearase un anexo para cada unha das áreas fiscalizadas.

Se as normas internas dun OCEX requireno, este apartado poderá poñerse como un capítulo do informe.

Se no PAA non está prevista a fiscalización específica do cumprimento da normativa dunha área específica, as observacións e achados non significativos relacionados con incumprimentos da normativa incluíranse nun apartado do anexo anterior.

Anexo 3 Recomendacións

Se as normas dun OCEX requireno, este apartado poderá poñerse no apartado 6 do informe.

Anexo 4 Contas anuais do exercicio

Se as normas dun OCEX requireno, poderá poñerse un resumo das contas anuais, aínda que neste caso deberá poñerse unha ligazón ou unha referencia ao sitio onde poidan consultarse as contas anuais completas.

Anexo 5 Alegacións e informe sobre as mesmas

Ademais, no caso de que o auditor, dadas as circunstancias do traballo, considere que para mellorar a comprensión do informe resulta conveniente ou necesario proporcionar información adicional aos usuarios dos informes de fiscalización sobre aspectos relacionados cos obxectivos, alcance ou metodoloxía do traballo ou as excepcións do informe, poderá incluír ao principio os seguintes anexos:

Anexo X Obxectivos, alcance e metodoloxía

Anexo Z Marco normativo

Anexo Y Información adicional sobre as excepcións do informe de auditoría

Nos apartado Fundamentos da opinión con excepcións, do informe de auditoría financeira, débense describir de forma clara, precisa e concreta os feitos, circunstancias, operacións transaccións, que superando a materialidade fixada constitúen excepcións por incumprimento de principios contables (erros en aplicación de principios, omisións de información ou variación nos principios contables), así como aqueles que supoñan excepcións por limitacións ao alcance.

O texto das excepcións debe redactarse utilizando unha linguaxe obxectiva e ponderado, e valorarse aquelas que supoñan axustes ou reclasificacións nas contas anuais ou leven omisións nas mesmas (excepcións por incumprimento de principios contables) e fágase referencia á magnitude cuantitativa da área ou conta afectada, no caso das excepcións por limitación ao alcance.

Naqueles casos en que concorran circunstancias excepcionais (feitos de gran importancia relativa, especialmente complexos, etc), se se considera necesario para mellorar a comprensión do informe e o contexto das excepcións, poderase incluír este anexo para ampliar con información relevante o contido do informe de auditoría.